

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ KONTROLIERIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL 2018 M. KOVO 14 D. PRADĖTO TYRIMO NUTRAUKIMO**

2018 m. gruodžio 6 d. Nr. SP-17
Vilnius

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius (toliau – Kontrolierius), vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. XI-1583 „Dėl Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos įsteigimo ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Tarnybos nuostatai), 13 punkto 1 papunkčiu ir pradėjęs tyrimą pagal Lietuvos Respublikos Seimo nario (toliau – Pareiškėjas¹) 2018 m. kovo 13 d. pranešimą (toliau – Pranešimas) dėl galimų akademinės etikos pažeidimų Vytauto Didžiojo universitete (toliau – VDU),

n u s t a t ė:

Pareiškėjas kreipėsi į Kontrolierių pranešime nuroydamas, kad „Susipažįstant su Seimo Antikorupcijos komisijos išvadomis, nemaloniai nuteikia manipuliavimas procedūromis ir akivaizdus viešų ir privačių interesų konfliktas. Todėl kreipiuosi į jus [prašydamas]² išnagrinėti buvusių ir esamų VDU rektorių – prof. [A. A. A.], prof. [B. V.], prof. [V. K.] ir prof. [J. A.] bei prof. [E. A.], prof. [P. Z.] veiklą, galimai siekiant savo asmeninėms reikmėms, piktnaudžiaujant pareigomis, įgyti teisę statyti nuosavus individualius namus valstybinėje žemėje Kauno Botanikos sodo teritorijoje, kuri buvo skirta [VDU]. Pabrėžtina, jog galimai nusikalstama veikla atlikta, būtent, prisidengiant teigiama akademinės bendruomenės nario reputacija bei universiteto veiklos vardu. Atkreiptinas dėmesys, kad prof. [A. A. A.], [P. Z.], [B. V.] ir [V. K.] yra VDU garbės profesoriai, dalis jų aktyviai reiškiasi šalies visuomeniniame gyvenime, yra nuomonės lyderiai, kuriais seka nemaža dalis visuomenės, todėl jų akademinė reputacijai bei veiksmų skaidrumui turėtų būti teikiamas ypatingas dėmesys.“³

Pareiškėjas skundžiamus veiksmus grindžia prie Pranešimo pateikdamas Lietuvos Respublikos Seimo Antikorupcijos komisijos (toliau – Antikorupcijos komisija) 2009 m. birželio 17 d. išvadą „Dėl Vytauto Didžiojo universiteto darbuotojams ir svečiams apgyvendinti namo statybos Kauno Botanikos sodo teritorijoje“ (toliau – Išvada) ir nurodo, kad „visi klausimus keliantys procedūriniai ir etikos pažeidimai, jų laikas ir aplinkybės išsamiai aprašyti [šiamo] priede“.

¹ Kontrolieriaus sprendimo tekste „Pareiškėjas“ apibendrintai, nesiejant su pareiškėjo lytimi, vadinamas vyriškosios giminės daiktavardžiu.

² Laužtiniuose skliaustuose pateikiamos Tarnybos pastabos.

³ Čia ir toliau Sprendime cituojama kalba netaisyta.

Iš Pareiškėjo pateiktos Išvados matyti, kad Antikorupcijos komisija, susipažinusi su gauta medžiaga, nustatė:

- 1992 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybė potvarkiu perdavė Kauno botanikos sodą ir Kauno botanikos sodo valstybinį eksperimentinį ūkį VDU.

- 1993 m. raštu VDU rektorius B. V. kreipėsi į Kauno miesto merą bei valdybą su prašymu leisti VDU darbuotojams pradėti statyti gyvenamąjį namą VDU botanikos sodo žemės sklype. Nurodomos priežastys: VDU darbuotojai (dėstytojai) važinėja iš kitų miestų į Kauną, todėl negali pilnai įsijungti į VDU veiklą, VDU patiria nuostolius apmokėdamas jų keliones, kai kurie iš atvažiuojančių profesorių atsisako toliau dėstyti.

- 1993 m. Kauno miesto valdyba leido projektuoti gyvenamąjį namą VDU darbuotojams ir atvykstantiems svečiams apgyvendinti VDU priklausančiame žemės sklype.

- 1994 m. VDU Rektorato posėdyje nutarta steigti statybinę bendriją, kuri savo lėšomis statys gyvenamąjį namą VDU priklausančiame žemės sklype.

- 1994 m. Lietuvos Respublikos Seimas patvirtino VDU perduodamų naudotis pastatų ir žemės sklypų sąrašą bei pasiūlė Lietuvos Respublikos Vyriausybei parengti dokumentą, kuriame būtų tiksliai nurodyta, kokia botanikos sodo su eksperimentiniu ūkiu teritorija, kokie pastatai ir koks plotas perduodami VDU.

- 1994 m. Kauno miesto valdyba patvirtino VDU darbuotojų, statančių butus savo lėšomis sublokuotame gyvenamajame name, sąrašą, kuriame nurodoma, kad: R. B. (VDU dirbo nuo 1992 iki 2001 m.), J. Č. (VDU dirba nuo 1990 m.), V. K. (VDU dirba nuo 1990 m.), V. K. (VDU dirbo nuo 1989 iki 1998 m.), M. V. (VDU dirba nuo 1990 m.), P. Z. (VDU dirba nuo 1989 m.).

- 1994 m. Kauno miesto savivaldybė įregistravo 275-ąją gyvenamojo namo statybos bendriją ir bendrijos, statančios savo lėšomis sublokuotus individualius namus, įstatus.

- 1994 m. Kauno miesto valdyba leido neterminuotai VDU naudotis konkrečiais žemės sklypais.

- 1996 m. Kauno miesto savivaldybėje, Urbanistikos ir architektūros skyriuje (skyriaus vedėjas V. P.) pasirašytas gyvenamųjų namų statybos Projekto suderinimo protokolas.

- 1996 m. VDU dekanas J. A. Kauno miesto Valstybinei statybos inspekcijai parašė prašymą leisti statyti vienuolikos butų sublokuotą gyvenamąjį namą. Prašyme statytoju nurodomas VDU.

- 1996 m. išduotas leidimas vykdyti statybos darbus VDU žemės sklype. Leidimas išduotas statyti vienuolikos butų sublokuotus namus po du butus.

- 2000 m. Kauno apskrities viršininko administracijos Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos tarnybos Kauno miesto skyriaus vyriausiojo inspektoriaus A. V. pažymoje „Dėl vykdomų statybos darbų teisėtumo“ nurodoma, kad gyvenamojo namo Vilties g. 13 statyba vykdoma be esminių nukrypimų nuo architekto V. P. patvirtinto projekto.

- 2000 m. Kauno apskrities viršininko administracijos Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos tarnybos Kauno miesto skyriaus vyriausiasis inspektorius A. V. surašė protokolą, kuriame nurodoma, kad VDU dekanas J. A., gyvenamojo namo statybos bendrijos pirmininkas, padarė administracinę teisės pažeidimą, t. y. neturėdamas nustatyta tvarka įformintų dokumentų savavališkai vykdo gyvenamųjų namų statybą. Kauno apskrities viršininko administracijos Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos tarnybos Kauno miesto skyriaus viršininko nutarimu 275-oji gyvenamojo namo statybos bendrija įpareigota iki 2000 m. įteisinti statomus namus.

- 2000 m. Kauno apskrities viršininko pavaduotojo J. Y. įsakymu įteisinti savavališki statiniai.

– 2000 m. statomi gyvenamieji namai įregistruoti Žemės ir kito nekilnojamojo turto kadastro ir registro valstybės įmonėje 275-osios gyvenamojo namo statybos bendrijos vardu.

– /data nenustyta/ 275-osios gyvenamojo namo statybos bendrijos pirmininkas J. A. kreipėsi į Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos tarnybos Kauno miesto skyrių dėl 1996 m. leidimo statybos darbams perrašymo 275-osios gyvenamojo namo statybos bendrijos vardu.

– 2001 m. VDU rektorius V. K. kreipėsi Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos tarnybos Kauno miesto skyrių, nurodydamas, kad VDU statybos darbų vykdymą perdavė 275-ajai gyvenamojo namo statybos bendrijai ir paprašė išduotą leidimą perrašyti 275-osios gyvenamojo namo statybos bendrijos vardu.

– 2001 m. Kauno apskrities viršininko administracijos Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos tarnybos Kauno miesto skyriaus vyriausiasis inspektorius A. V. pasirašė leidimą 275-ajai gyvenamojo namo statybos bendrijai statyti 11 gyvenamųjų namų.

– 2001 m. Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės Kauno skyriaus viršininkas priėmė sprendimą, kuriame nurodė, kad „*Kauno Botanikos sodo teritorijos sklypas, kuriame anksčiau buvo įrengta apynių kolekcija, sumažintas 1,3 ha (nuo 2,5 iki 1,2 ha). Sumažintoje sklypo dalyje suformuota 10 sklypų prie jau pastatytų gyvenamųjų namų. Minėtiems pakeitimams pritarė VDU rektorius V. K. [Kauno apskrities viršininko administracijos] Valstybinės inspekcijos Kauno miesto skyriaus vyriausiasis inžinierius – inspektorius A. D., nesilaikydamas tuo laikotarpiu galiojusių [taisyklių, 1996 m.] išdavė VDU leidimą vykdyti statybos darbus. [Leidimas išduotas] statiniui „vienuolikos butų sublokuoti namai po du butus“, kurį numatoma statyti Vilties g. Kauno botanikos sodo teritorijoje, be dokumento, patvirtinančio, kad statytojui priklauso nuosavybės teise arba yra išnuomotas žemės sklypas. <...> 275-oji gyvenamojo namo statybos bendrija, neturėdama leidimo vykdyti statybos darbus, savavališkai pastatė 11 namų. Pažeidžiant LR civilinio kodekso 114 str., Kauno apskrities viršininko pavaduotojas J. Y. [2000 m. įsakymu] įteisino 275-osio gyvenamojo namo statybos bendrijos [11 savavališkų statinių, pastatytų] neturint žemės sklypo nuosavybę, nuomą ar panaudą patvirtinančių dokumentų bei leidimo vykdyti statybos darbus. Pažeidžiant LR aplinkos ministro [įsakymu patvirtintą reglamentą] Kauno apskrities viršininko administracijos Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos tarnybos Kauno miesto skyriaus vyresnysis inspektorius [A. V.] išdavė [2001 m. leidimą] statyti 11 gyvenamųjų namų 275-ajai gyvenamojo namo statybos bendrijai, kuri nepateikė dokumento patvirtinančio, kad jai nuosavybės, panaudos, nuomos ar kt. teise priklauso žemės sklypas. <...> Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės Kauno kontrolės skyriaus viršininkas nusprendė įpareigoti Kauno apskrities viršininką [G. B.] užtikrinti [VDU] skiriame žemės įteisinimą ir [2001 m. leidimo] vykdyti statybos darbus atšaukimą“.*

– 2001 m. Kauno apskrities viršininko administracijos Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos tarnybos Kauno miesto skyriaus vyriausiam inspektoriui A. V. skirta drausminė nuobauda.

– 2001 m. patvirtintas detalusis planas ir nuspręsta pasiūlyti Kauno apskrities viršininkui išnuomoti sklypą 275-ajai gyvenamojo namo statybos bendrijai bei sudaryti su ja žemės nuomos sutartį 99 metams.

– 2001 m. pasirašytas žemės sklypo Vilties g. ribų paženklinimo aktas.

– 2001 m. Kauno apskrities viršininkas pasirašė įsakymą dėl žemės sklypo išnuomojimo 275-ajo gyvenamojo namo statybos bendrijai. Sutartis sudaryta, sklypas išnuomotas 99 metams, teisės įregistruotos.

– 2003 m. Vilniaus apygardos administracinis teismas administracinėje byloje nustatė, kad 275-oji gyvenamojo namo statybos bendrija statybos darbus vykdė neturėdama leidimo. Sprendime

nurodoma, kad nėra duomenų, jog 275-oji gyvenamojo namo bendrija būtų teisėtai naudojusi sklypą per visą periodą iki pat 2001 m., o Kauno apskrities viršininko administracija nekaltinama tuo, kad leido statyti su netinkamu leidimu, o tuo, kad leido vykdyti statybas juridiniam asmeniui, neturinčiam teisėto pagrindo naudotis žemės sklypu.

– 2005 m. patikrinus, ar žemės sklypas naudojamas pagal valstybinės žemės nuomos sutarties sąlygas, nustatyta, kad naudojamas žemės sklypas (aptvertas tvoromis) viršija nuomojamo žemės sklypo ribas bendru plotu apie 50 arų. Surašytas aktas, 275-oji gyvenamojo namo bendrija paprašyta atstatyti sklypo ribas.

– 2006 m. 275-oji gyvenamojo namo bendrijos pirmininkas J. A. kreipėsi prašydamas atidėti reikalavimo atstatyti sklypo ribas vykdymą ir nurodydamas, kad yra pateiktas prašymas dėl leidimo išpirkti arba išnuomoti žemės sklypus, esančius tarp nuomojamo žemės sklypo ribos ir tvorų, kurios buvo pastatytos palei statybos sklypą ribojančią gatvę.

– 2006 m. Kauno apskrities viršininkas, 275-osios gyvenamojo namo statybos bendrijos prašymu, pasirašė sutikimą „Dėl detaliojo plano rengimo“. Planavimo tikslas – sklypo padalijimas suformuojant sklypus prie turimo nekilnojamojo turto ir kt.

– 2006 m. surašytas 275-osios gyvenamojo namo statybos bendrijos pirmininkui J. A. administracinių pažeidimų protokolais. 2007 m. Kauno miesto apylinkės teismo nutarimu administracinio teisės pažeidimo byla nutraukta nurodant, kad „*jokių savavališkų veiksmų bendrija <...> užimant valstybinę žemę, nepadarė ir tyčios [J. A.] veikloje nėra, nes tokia situacija susidarė dėl įstatymų kaitos ir valstybinių įstaigų nerangumo.*“ [Teismas nutarime taip pat pažymėjo, kad „*bendrijos aptvertas papildomas valstybinės žemės sklypas sudaro apie 33 arus. Pagal jo išsidėstymą tame plote suformuoti kito sklypo nėra galimybės*“].

Iš Antikorupcijos komisijos Išvadoje pateiktos informacijos matyti, kad 2007 m. duomenimis nuosavybės teisę į 11 butų dvibučiuose gyvenamuosiuose namuose turėjo: A. S. B., J. P. ir Kauno miesto savivaldybės Urbanistikos ir architektūros skyriaus vedėjas, savivaldybės vyriausiasis architektas V. J. P. nuosavybės teisę perleidęs A. S. B yra niekada nedirbė VDU. Kiti likę 8 asmenys – VDU akademinės bendruomenės nariai.

Antikorupcijos komisija apibendrinusi išdėstytas aplinkybes savo Išvadoje konstatavo, kad VDU atstovai: VDU rektorius B. V., VDU dekanas J. A., VDU rektorius V. K., VDU profesorius P. Z. bei Kauno miesto savivaldybės Urbanistikos ir architektūros skyriaus vedėjas V. P. nuo 1993 m. iki 2000 m. „*galimai buvo viešųjų ir privačiųjų interesų konflikte*“ ir padarė šias išvadas:

„1. Buvęs [VDU] rektorius [B. V.], galimai turėdamas tikslą pasistatyti savo nuosavybės gyvenamąsias patalpas Kauno botanikos sodo teritorijoje, inicijavo gyvenamojo namo statybos klausimą bei nepagrįstai naudodamasis [VDU] vardu rūpinosi, kad kompetentingos institucijos priimtų reikalingus sprendimus, ir tokiais savo veiksmais sukėlė viešųjų ir privačiųjų interesų konfliktą.

2. Buvęs [VDU] Matematikos fakulteto dekanas [J. A.] galimai turėdamas tikslą pasistatyti savo nuosavybės gyvenamąsias patalpas Kauno botanikos sodo teritorijoje, nepagrįstai naudodamasis [VDU] vardu kreipėsi į kompetentingas institucijas dėl sprendimų, susijusių su 275-osios gyvenamojo namo statybos bendrijos planuotų vykdyti bei vykdytų individualių gyvenamųjų namų statyba, priėmimo, ir tokiais savo veiksmais sukėlė viešųjų ir privačiųjų interesų konfliktą.

3. Buvęs [VDU] prorektorius [P. Z.], galimai turėdamas tikslą pasistatyti savo nuosavybės gyvenamąsias patalpas Kauno botanikos sodo teritorijoje, pavesdamas VDU Rektoriaus padėjėjai kapitalinei statybai [V. G.] vykdyti VDU gyvenamojo namo statybos techninę priežiūrą, tokiais savo veiksmais sukėlė viešųjų ir privačiųjų interesų konfliktą.

4. *Buvęs [VDU] rektorius [V. K.], galimai turėdamas tikslą pasistatyti savo nuosavybės gyvenamąsias patalpas Kauno botanikos sodo teritorijoje, nepagrįstai naudodamasis [VDU] vardu kreipėsi į kompetentingas institucijas dėl teigiamų sprendimų 275-osios gyvenamojo namo statybos bendrijos atžvilgiu priėmimo, ir tokiais savo veiksmais sukėlė viešųjų ir privačiųjų interesų konfliktą“.*

5. *Kauno miesto savivaldybės valdyba:*

5.1. *pažeisdama Lietuvos Respublikos vietos savivaldos pagrindų įstatymo <...> nuostatas bei viršydama jai suteiktą kompetenciją, [VDU] leido projektuoti gyvenamąjį namą Kauno botanikos sodo teritorijoje;*

5.2. *viršydama savo kompetenciją patvirtino [VDU] darbuotojų <...>, statančių butus gyvenamajame name Fredoje sąrašą, kuris tapo pagrindu registruoti 275-ąją gyvenamojo namo statybos bendriją;*

5.3. *pažeisdama Lietuvos Respublikos Vyriausybės <...> nutarimo <...> nuostatas įregistravo 275-ąją gyvenamojo namo statybos bendriją bei nepagrįstai įteisino sublokuotų individualių gyvenamųjų namų statybą Kauno botanikos sodo teritorijoje.*

6. *Kauno miesto savivaldybės Urbanistikos ir architektūros skyriaus vedėjo pareigas ėjęs [V. P.], būdamas asmeniškai suinteresuotu nenusišalino Kauno miesto savivaldybėje priimant sprendimus bei galimai įtakojo savivaldybės atsakingus asmenis dėl teigiamų sprendimų, susijusių su gyvenamųjų namų statyba Kauno botanikos sodo teritorijoje, ir tokiais savo veiksmais sukėlė viešųjų ir privačiųjų interesų konfliktą.*

7. *Kauno apskrities viršininko administracijos <...> pareigūnai [A. D.] ir [A. V.] pažeisdami Lietuvos Respublikos statybos įstatymo <...>, Leidimų statyti ir griauti statinius išdavimo taisyklių <...> ir statybos techninio reglamento <...> nuostatas, neteisėta 275-ąjai gyvenamojo namo statybos bendrijai išdavė leidimus vykdyti statybos darbus.*

8. *Atsižvelgiant į aukščiau išvardintus pažeidimus, ir jų pobūdį bei Kauno apskrities viršininko administracijos Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos tarnybos administracinio teisės pažeidimo protokole [2000 m.] užfiksuotus 275-osios gyvenamojo namo statybos bendrijos padarytus pažeidimus, daroma išvada, kad Kauno botanikos sodo teritorijoje <...> buvo savavališkai pastatyta vienuolika individualių gyvenamųjų namų, kuriuos Kauno apskrities viršininkas [2000 m. sprendimu] įteisino 275-osios gyvenamojo namo statybos bendrijos vardu.“*

Antikorupcijos komisija, priėmusi atitinkamas išvadas, nusprendė prašyti atsakingas institucijas – Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministeriją, Valstybinę teritorijų planavimo ir statybos inspekciją prie Aplinkos ministeriją, Kauno apskrities viršininką, Kauno miesto savivaldybę – „išaiškinti ir nurodyti priežastis, trukdžiusias užtikrinti, kad Kauno botanikos sodo teritorijos žemės sklype nebūtų vykdyta savavališka individualių gyvenamųjų namų statyba bei pateikti pasiūlymus dėl tokių pažeidimų prevencijos“, taip pat prašyti atsakingas institucijas – Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybą, Lietuvos Respublikos generalinę prokuratūrą, „išaiškinti ir nurodyti priežastis, trukdžiusias imtis priemonių, kad būtų apgintas viešas interesas, užkertant kelią valstybės institucijų atsakingiems asmenims, pažeidusiems teisės aktus ir tokiu būdu sudarius galimybę asmeniniais tikslais (individualių gyvenamųjų namų statybai) panaudoti valstybei priklausantį Kauno botanikos teritorijos žemės sklypą“.

Mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Kontrolierius yra valstybės pareigūnas, nagrinėjantis skundus, pranešimus ir savo iniciatyva atliekantis tyrimus dėl galimų

akademinės etikos ir procedūrų pažeidimų, todėl tyrimą atliko ir šį Sprendimą priėmė tik pagal įstatyme nustatytą kompetenciją.

Kontrolierius, įvertinęs Pranešimo turinį ir pateiktą informaciją, pradėjo tyrimą ir kreipėsi į Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministeriją, Valstybinę teritorijų planavimo ir statybos inspekciją prie Aplinkos ministeriją, Kauno miesto savivaldybės administraciją, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybą, Lietuvos Respublikos generalinę prokuratūrą bei VDU.

Kauno apskrities viršininko administracija 2009 m. liepos 27 d. rašte Nr. 4-1426 „Dėl Kauno Botanikos sodo teritorijoje įvykdytų savavališkų statybų“, skirtame Lietuvos Respublikos Vyriausybės kancleriui ir Antikorupcijos komisijai, nurodė, kad „statybos leidimai [išduoti 1996 ir 2001 m.] statyti gyvenamuosius namus <...>, išduoti pažeidžiant tuo metu galiojusius Lietuvos Respublikos teisės aktus. <...> Pažymėtina, kad <...> vyriausias inžinierius – inspektorius [A. D.], išdavęs [1996 m. statybos leidimą VDU] statyti vienuolikos butų sublokuotus namus po du butus <...> dirbo iki 1997 m. <...> vyr. specialistui [A. V.] [2001 m.] perregistravusiam ir pratęsusiam leidimą <...> [2001 m.] įsakymu <...> pareikštas įspėjimas <...>.“

Kauno miesto savivaldybės meras 2009 m. rugpjūčio 3 d. rašte Nr. A274121)R-3296 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Antikorupcijos komisijos sprendimo“, skirtame Antikorupcijos komisijai, nurodė, kad „priežastys, trukdžiusios užtikinti šios statybos, vykdytos pažeidžiant statybas reglamentuojančius teisės aktu, yra šios: nepakankama valstybės tarnautojų veiksmų kontrolė, taip pat iš dalies tuo metu galioję statybas bei teritorijų planavimą reglamentuojantys teisės aktai, kuriuose tuo metu dar buvo teiginių, leidžiančių įvairiai interpretuoti teisės akto nuostatas.“

Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos 2009 m. rugpjūčio 5 d. rašte Nr. (10.4)-2D-1794 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Antikorupcijos komisijos 2009 m. birželio 17 d. sprendimo“, skirtame Antikorupcijos komisijai, nurodyta, kad „tokios liberalios tuo metu galiojusios teisės aktų nuostatos ir sudarė prielaidas savavališkoms statybos, tikintis, kad jos galutiniame rezultate bus įteisintos. <...> remiantis pirmiau išdėstytu, konstatuotina, kad [Antikorupcijos komisijos išvadoje] nurodytų individualių gyvenamųjų namų statybos metu galioję teisės aktai numatė galimybę įteisinti savavališkos statybos padarinius.“

Lietuvos Respublikos Specialiųjų tyrimų tarnyba 2018 m. rugpjūčio 14 d. rašte Nr. 4-01-6360 patvirtino, kad „Kauno apygardos prokuratūros 2002-01-18 pavedimu <...> [Specialiųjų tyrimų tarnyboje] buvo organizuotas išsamus patikrinimas, kurio metu buvo siekta įvertinti valstybės tarnautojų bei jiems prilygintų asmenų veiksmus, rengiant dokumentus dėl žemės sklypų skyrimo individualioms statyboms, statybų teisėtumą, taip pat ar dėl šių veiksmų buvo padaryta žala valstybei. Tyrimo metu duomenų apie korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams negauta ir nenustatyta.“

Iš Kauno apygardos prokuratūros 2009 m. liepos 30 d. rašto Nr. (P-928)22-3226-09 „Dėl pavedimo vykdymo“, skirto Antikorupcijos komisijai ir Lietuvos Respublikos Generalinei prokuratūrai matyti, kad išnagrinėjus Antikorupcijos komisijos išvadą ir papildomai surinktą medžiagą prokuratūra nustatė, jog „iš surinktos medžiagos matyti, kad [VDU] Kauno Botanikos sodo ir Kauno apskrities viršininko administracijos veiksmai dėl savavališkų statybų vykdomų Botanikos sodo teritorijoje buvo ne kartą įvertinti Lietuvos Respublikos Valstybės kontrolės, teismų bei teisės saugos institucijų. Nustatyti pažeidimai buvo užfiksuoti atitinkamų valstybės institucijų ir į juos reaguota pagal tuo metu galiojusius teisės aktus. Taikyta administracinė bei drausminė atsakomybė, duoti įpareigojimai statytojams ir Kauno apskrities viršininko administracijai. Atsakingų valstybės tarnautojų veiksmai buvo įvertinti ir galimų nusikaltimų valstybės tarnybai atžvilgiu. Išvardintų

aplinkybių visuma ir tuo metu galiojusių norminių aktų analizė leidžia padaryti išvadą, kad priešasčių, trukdžiusių imtis priemonių, kad būtų apgintas viešasis interesas nebuvo, nes iš surinktos medžiagos matyti, kad atsakingos institucijos, reaguodamos į statybos darbų pažeidimus atliko numatytus norminiuose aktuose būtinus veiksmus ir priėmė atitinkamus sprendimus, tokiu būdu gindamos viešąjį interesą savo kompetencijos ribose.“

VDU savo paaiškinimuose, pateiktuose Kontrolieriui 2018 m. birželio 7 d. raštu Nr. 1-454, nurodė, kad „[Išvadoje] išdėstytos aplinkybės dėl [VDU] akademinės bendruomenės narių 1993–2001 m. galimai supainiotų viešųjų ir privačiųjų interesų. <...> [VDU] žiniomis, jokia Antikorupcijos komisijos išvadoje įvardinta atsakinga institucija, į kurią su prašymu išsiaiškinti kreipėsi Antikorupcijos komisija, nepradėjo jokių teisinių procesų dėl [VDU] akademinė bendruomenės narių galimai neteisėtų veiksmų, taip pat jokia institucija nenustatė, kad [VDU] akademinės bendruomenės nariai būtų padarę kokių nors pažeidimų, įskaitant dėl viešųjų ir privačiųjų interesų derinimo.“ Rašte VDU taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad Išvadoje „aptariamos 1993–2001 m. laikotarpio aplinkybės. [VDU] etikos kodeksas buvo priimtas 2011 m. kovo 9 d., o nutarimas dėl Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos įsteigimo Lietuvos Respublikos Seimas priėmė 2011 m. rugsėjo 15 d. Taigi, iki institucijų atsakingų už akademinės etikos pažeidimų tyrimą įsteigimo, atvejus dėl akademinės bendruomenės narių viešųjų ir privačiųjų derinimo, kaip matyti ir iš [Antikorupcijos] komisijos [Išvados], tyrė kitos atsakingos institucijos. Taigi, nesant atsakingų institucijų nustatyto viešųjų ir privačiųjų interesų derinimo pažeidimo fakto, [VDU] pačiam prašius leisti [VDU] darbuotojams statytis gyvenamuosius namus nenaudojamame žemės sklype bei priėmus sprendimus dėl statybinės bendrijos steigimo <...> ir bendrijos nariams – [VDU] darbuotojams, savo lėšomis, pasistačius gyvenamuosius namus, [VDU] neturėjo ir neturi pagrindo abejoti dėl Antikorupcijos komisijos [Išvadoje] įvardintų [VDU] akademinės bendruomenės narių veiksmų atitikimo [VDU] Akademinės etikos kodekso normoms. Atsižvelgiant į tai, manytina, kad iš naujo nagrinėti virš 20 metų senumo aplinkybių, kurios jau išnagrinėtos ir įvertintos visų atsakingų institucijų, nėra teisinio pagrindo“.

VDU 2018 m. spalio 1 d. raštu Nr. 1-748 Kontrolieriui pateikė papildomus paaiškinimus, kuriuose, be kita ko, nurodė, kad „Seimo antikorupcijos komisija, yra politinio, o ne teisinio pobūdžio <...>. Jos esminę dalį sudaro aprašymas veiksmų ir epizodų dėl statybos leidimų išdavimo, sklypų ribų nustatymo, žemės nuomos ar įgijimo sutarčių ir pan., kurie vėliau buvo ne vieną kartą tirti administracine ir teismine tvarka bei sukūrė atitinkamas pasekmes. <...> [VDU] nėra (niekada nebuvo) ir išvadoje minimų žemės nuomos ar įgijimo sutarčių šalimi. <...>. Prie šio raštu VDU taip pat pateikė Advokatų kontoros Gruodis ir partneriai 2018 m. rugsėjo 26 d. Pažymą, kurioje pažymima, kad „svarstant [Antikorupcijos komisijos išvadas] pateikiau tam tikrus teisinius argumentus, į kuriuos buvo visiškai neatsižvelgta, tačiau atsižvelgiant į tai, jog Seimo antikorupcijos išvados neturi jokios teisinės galios (o tik tam tikrų Seimo narių išreikšta politinė nuomonė) ir nesukėlė jokių teisinių pasekmių, ji negalėjo būti skundžiama teismui, dėl ko ir nebuvo skundžiama. <...> Visi namai, kurių statybos klausimas yra nagrinėjamas išvadose, yra pastatyti ne Kauno botanikos sodo teritorijoje ir todėl, kad Kauno botanikos sodo teritorija iki 2001 m. nebuvo apibrėžta. Tokios teritorijos iki 2001 m. paprasčiausiai nebuvo. O jei kas nors teigtų, jog tokia Kauno botanikos sodo teritorija egzistavo, tuomet jis turėtų nurodyti šios teritorijos ribas, kadangi negali būti teritorijos be ribų. <...> sovietmečiu Kauno botanikos sodo teritorijai nebuvo suformuotos raudonosios linijos iš kurių būtų galima spręsti apie Botanikos sodui priskirtą žemės sklypą. <...> išvadose nepagrįstai teigiama, jog sklypas tuo metu priklausė Lietuvos Respublikai, jo valdytoju buvo Lietuvos Respublikos Vyriausybei. Kaip jau minėjome sklypas neegzistavo. <...> šiuo atveju galima būtų

kalbėti tik apie valstybinės žemės fondą, kuriuo pagal tuo metu galiojusio 1993-06-23 d.) Žemės reformos [įstatymą] galėjo disponuoti galėjo Lietuvos Respublikos Vyriausybės, savivaldybės ir kiti valstybės įgaliotieji organai, kurie tą žemę įstatymų nustatyta tvarka gali išnuomoti, perduoti arba kitaip naudoti, bet ne apie žemės sklypą. [Išvadoje] nepagrįstai teigiama, jog išvardintų asmenų veiksmai sukėlė viešųjų ir privačiųjų interesų konfliktą, kadangi daugeliu atveju šie veiksmai buvo atlikti nesant priimto Viešųjų ir privačiųjų interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo (priimtas tik 1997 m.), o vėlesni veiksmai buvo atlikti kai minėtas įstatymas nebuvo taikomas universitetų darbuotojams (universitetų darbuotojams taikomas tik nuo 2001 m. rugpjūčio 17 d., kai įsigaliojo šio įstatymo pataisos.“

Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo (tolai – MSI) 17 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Kontrolierius nagrinėja skundus, pranešimus ir savo iniciatyva atlieka tyrimus dėl galimų akademinės etikos ir procedūrų pažeidimų. MSI 4 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad akademinė etika – tai visuma visuotinai pripažintų vertybių, užtikrinančių mokslo ir studijų proceso skaidrumą, sąžiningumą, teisingumą, šiame procese dalyvaujančių asmenų lygybę, nediskriminavimą, atsakingumą, tausų išteklių vartojimą, akademinę laisvę, mokslo ir studijų darbų vertinimo nešališkumą, pasitikėjimą, pagarbą ir intelektinės nuosavybės apsaugą.

Tarnybos nuostatų 12 punkto 2 papunktyje nustatyta, kad Kontrolieriaus uždaviniai yra prižiūrėti ir kontroliuoti, kaip mokslo ir studijų institucijos laikosi akademinės etikos kodeksų, skatinti mokslo ir studijų institucijas laikyti akademinės etikos ir procedūrų, prisidėti prie mokslo ir studijų kokybės, puoselėjant akademinės atsakomybės principus ir etiškas mokslines praktikas, taikant plagijavimo, neteisėjo kopijavimo ar kitokio kitų asmenų sukurtų intelektinės nuosavybės rezultatų neteisėto naudojimo, taip pat mokslinių tyrimų duomenų padirbinėjimo, klastojimo arba manipuliavimo jais prevencijos priemones. Kontrolierius, vykdydamas šiuos uždavinius, nagrinėja pareiškėjų skundus ir savo iniciatyva atlieka tyrimus dėl fizinių ar juridinių asmenų veiksmų (veikimo ar neveikimo), kuriais pažeidžiama arba įtariama, kad gali būti pažeista, akademinė etika ir procedūros, pirmiausia akademinio sąžiningumo, akademinės laisvės, mokslo darbų vertinimo nešališkumo, lygių teisių dalyvauti konkurse, etiškų tarpusavio santykių principai; taip pat skundus dėl mokslo ir studijų institucijų vadovų ir padalinių administracijos piktnaudžiavimo akademinės etikos ir procedūrų srityje.

Aktualiui laikotarpiu (1993–2001 m.) galiojęs 1991 m. vasario 12 d. priimtas Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas atsakomybės už galimai supainiotus viešuosius ir privačiuosius interesus nenumatė.

VDU akademinės etikos kodeksas pirmą kartą patvirtintas VDU Senato 2011 m. kovo 9 d. nutarimu Nr. 3-7.

Viešųjų ir privačiųjų interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymas priimtas 1997 m. liepos 2 d. Vyriausios tarnybinės etikos komisijos įstatymas priimtas 2008 m. liepos 1 d. Šio įstatymo 17 straipsnyje nustatyta, kad Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (toliau – VTEK) prižiūri, kaip įgyvendinami Viešųjų ir privačiųjų interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymas ir kiti VTEK kompetencijai priskirti valstybinėje tarnyboje dirbančių asmenų tarnybinės etikos ir elgesio normas reglamentuojantys teisės aktai, tiria fizinių ir juridinių asmenų pranešimus, skundus ir prašymus dėl valstybinėje tarnyboje dirbančių asmenų veikos atitikties Viešųjų ir privačiųjų interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo nuostatomis ir priima vieną, teisės aktų nustatyta tvarka gali atlikti valstybinėje tarnyboje dirbančių asmenų veikos atitikties kitų teisės aktų nuostatomis tyrimą; analizuoja valstybinėje tarnyboje dirbančių asmenų tarnybinės etikos ar elgesio problemas ir teikia

atitinkamas rekomendacijas ir kt. Įstatymo 23 straipsnis nustato kreipimosi į VTEK terminą – treji metai nuo galimai teisės aktus pažeidžiančios veikos padarymo.

Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnio 5 dalies 4 punkte nustatyta, kad prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo sprendimu gali būti nenagrinėjamas jeigu paaiškėja, kad tuo pačiu klausimu atsakymą yra pateikęs arba sprendimą yra priėmęs viešojo administravimo subjektas, į kurį kreiptasi, arba kitas kompetentingas viešojo administravimo subjektas ir asmuo nepateikia naujų faktinių duomenų, leidžiančių abejoti ankstesnio atsakymo pagrįstumu ar ginčyti viešojo administravimo subjekto priimtą sprendimą.

Įvertinus tai, kad Pranešime nurodytos aplinkybės susijusios su įvykiais, vykusiais 1993–2001 m., tačiau tuo metu galiojęs MSI nenumatė akademinės bendruomenės narių atsakomybės už galimus viešųjų ir privačiųjų interesų derinimo pažeidimus, VDU akademinės etikos kodeksas priimtas tik 2011 m., taip pat į tai, kad atsakingos institucijos atliko tyrimus, o už nustatytus pažeidimus taikė atsakomybę pagal tuo metu galiojusius teisės aktus, naujų faktinių duomenų Kontrolieriui pateikta nebuvo, todėl pagrindo tęsti pradėtą tyrimą nėra.

Atsižvelgiant į tai, kad Išvadoje išdėstytos aplinkybės, susijusios su galimais viešųjų ir privačiųjų interesų derinimo pažeidimais, tačiau galimi pažeidimai padaryti daugiau nei prieš trejus metus, Tarnyboje surinkta informacija nepersiuočiama nagrinėti pagal kompetenciją Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai nepersiuočiama.

Kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 11 dalies 11 punktu,

n u s p r e n d ė:

Tyrimą nutraukti.

Kontrolieriaus sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102, Vilnius) per vieną mėnesį nuo šio sprendimo įteikimo datos.

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė, laikinai einanti
Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus pareigas

Edita Žiobienė